

nikih. Vlada je spoznala, da ti zastopniki niso dovolj trezni, niso dovolj pametni za sedanje razburjene čase, da se dajo le preradi voditi od pouličnih hujšakcev. Zato je vzela vlada mestno upravo v svoje roke.

Štajarski Slovenci nismo nikdar gledali s posebno ljubeznijo v Gradec. Sedaj nas je sram, da imamo tako glavno mesto. Vlada bi nam ne mogla za tekoče jubilejsko leto storiti večjega veselja, nego da začne resno misliti na samoupravo spodnjega Štajarja!

Avstrijsko-ogrsko nagodba.

II.

Kaj pa je vendar v nagodbi? Vidimo, da nam bode biti natančnejim, nego smo začetkom tega spisa mislili bili. Vezi, ki nas družijo z Ogrsko, so po svojstvu troje: državnopravne, torej čisto politične, potem gospodarsvene in končno denarne. Za politično stran našega razmerja do Ogrske se zdaj ne gre, ampak le za gospodarno in denarno; kajti le to se znova določi vsako deseto leto, kar se tiče gospodarstva in financ. Vsebinska nagodba, kakoršno ste vladni predložili, da se na kratko izraziti v sledečih štirih točkah: 1. Zveza z Ogrsko glede carine (colnine) in trgovine mora se ponoviti; 2. sedanji užitinski davek ima se predrugačiti; 3. uravnava valute t. j. vrednosti in veljave denarja, naj se nadaljuje, in 4. pravila avstrijsko-ogrsko banke imajo se izpremeniti.

1. O carinski in trgovinski zvezi z Ogrsko. Če je uže vsled krivične oddelbe odstotkov, ki je moramo plačevati za skupne potrebsčine, škoda za nas ogromna, je pa ona, ki jo trpimo vsled carinskih in trgovinskih razmer z Ogrsko, še mnogokrat večja. Da, vse naše gmotno življenje je skoro popolnoma odvisno od teh razmer, in carinska in trgovinska zveza z Ogrsko je bila in je še v prvi vrsti kriva, da po naših pridelkih nikdo ne povprašuje in da so brez vrednosti. Kmeta uže ne bi bolelo toliko, da bi v letu za jeden ali dva goldinarja več davka plačeval, če bi svoje pridelke lahko in dobro prodajal, ali do ljubega krajcarja priti, to je ono, kar ga žuli najhuje.

Najprej hočemo govoriti le o carinski zvezi; predno pa to moremo, nam bode vedeti, kaj je carina in čemu služi. Vzemimo si za primer Rusijo in Nemčijo. Nemčija prideluje nekaj žita, a mnogo premalo za gosto prebivalstvo; mora ga torej uvažati, kupovati. Po njej pa se trži tudi z lastnim žitom iz kraja v kraj; vsled tega se čisto zgodi, da morajo uvažati iz tujine taki kraji,

ki sami zadosti pridelujejo, dočim se drugi, ki ne žanjejo nič, oskrbujejo z domačim žitom. Je uže tako, ker vsak vzame krajcar tam, kjer ga najde. Za Nemčijo kaže najbolje, da manjkajoče žito uvažajo iz sosedne Rusije, ki ga ima na preobilje. Toda Rusija sme čez nemško mejo prodajati žito le, če od vsakega metr. centa v nemško državno blagajno plača neko gotovino, na pr. 2 gld. Ta znesek se imenuje colnina. Čemu pa se plačuje? Rusija ima brezmerne, najrodovitnejša žitna polja; tudi stane njih obdelovanje jako malo, mnogo manje, nego na Nemškem. Vsled tega lahko Rusija žito po jako nizki ceni prodaja, po tako nizki, da nemškemu kmetu, ki ga tudi vsako leto nekaj pridelja in ima na prodaj, s takšno kupnino se še stroški za delo samo ne bi pokrili. Na tak način bi Rusija lahko nemško poljedelstvo uničila; Nemčiji pa mora biti zopet iz drugih vzrokov na tem ležeče, da kmetijstvo ne izgine. Kaj toraj stori? Zahteva na ruski meji carino, in sicer najmanjše tako visoko, da je tudi domači poljedelec pri prodaji svojega žita še na dobičku, kajti cena domačemu žitu znaša zdaj toliko, kar stane rusko žito s carino vred. Tisti Nemec, ki je moral rusko žito kupiti in ga vsled carine za 2 gld. dražje plačevati, pa tudi ni na škodi, ker carina prihaja v državno blagajnico in se vsled nje ljudstvu davek zniža. Tako se carina lahko tirja za kateri-bodi pridelek. Carina je jako pametna uredba in za blagostanje države velevažnega pomena, a treba je, da vlada pri tej stvari modro ravna, sicer državo ugonobi.

Kako je torej s carinsko zvezo z Ogrsko, ki se po predlogu obeh vlad naj ponovi? Gledé carine smatrate se Avstrijska in Ogrska za celoto; to se pravi, med njima ni carine, pač pa morajo isto carino plačevati druge države, najsi uvažajo na Avstrijsko ali na Ogrsko; tudi so carinske tirjatve drugih držav do nas iste, kakor do Ogrske. Tako je uže od leta 1867., in tako naj bi bilo tudi še za naprej. Da plačuje Prusija pri uvažanju raznega žita carino, ravno tako Nemčija za pridelke velikega obrta, itd., to je v obče čisto prav; tudi to je pravično, da mi izvaževaje drugim primerno carino plačujemo; sicer to ne spada v pogodbo, ki jo imata narediti Avstrija in Ogrska med seboj. Kar se pa tiče 30 let obstajajočega razmerja in podaljšanja tega razmerja, to je, da med Avstrijsko in Ogrsko carine tudi v prihodnje ne bi bilo, pomenja, da kratko rečemo, našo gmotno smrt; mi moramo obubožati, da nam druga ne bode ostalo, kakor golo življenje, ogrski židje pa morajo obogateti do brez-pametnosti.

Kako to? Avstrijska in Ogrska imata vsaka svojo vlado in skrbita izvzemši ono malenkost, kar je skupnega, vsaka za svojo korist, vzlasti v gmotnem oziru; vsaka ima svoje posebne troške, svoje posebno gospodarstvo in torej tudi svoje posebne interese; čim bolje gospodarji, tem bolje se ji godi, druga drugi ne pomaga nič; v gmotnem oziru ste si kakor tuji državi. Naša polovica žita na pr. mnogo manje prideluje, nego ga potrebuje; torej ga more uvažati. Ogrska pa ga ima na preobilje, ker je silno rodovitna; pšenica ji vrača seme dvanajst-do štiriindvajseterno, dočim pri nas dobiva kmet le pet- k večjemu do desetkrat toliko, kakor ga je izsejal; koruza vrača pri nas seme petindvajset- do štirideseterno, na Ogrskem stovajset- do dvestoštirideseterno, in tako drugo; tudi so tam delavci mnogo ceneji, ker je življenje ceneje. In Ogrska ne plačuje niti krajcarja carine za žito, ki ga uvažajo k nam. To naše poljedelstvo sčasoma mora ugonobiti, nas same pa spraviti do beraške palice. Kakor je v poljedelstvu, tako je tudi v drugih kmetijskih strokah o živinoreji, o vinarstvu itd., kajti Ogrska je pač mnogo rodovitnejša od naše polovice.

Le glejmo, kako je Ogrska vsled carinske zveze zadnjih trideset let na naš račun gospodarsko napredovala. Ozirati pa se nam je do leta 1867. radi tega, ker smo pred tem letom z Ogrji imeli skupno gospodarstvo in skupen žep. Leta 1868. je Ogrska imela obdelane orane zemlje 17 mil. oralov; ker je odslej nam žito lahko za dober kup prodajala, jeli so se prazni pašniki izpreminjati v polja, in l. 1890. je uže imela 21 mil. oralov polja. Lahko je pa tudi stara polja jela boljše obdelovati, ker je denar pridno dohajal v deželo. Leta 1868. je pridelala pšenice 22 mil. hektolitrov, leta 1883. pa 55 mil. hektolitrov; ovsu leta 1868. le 11 mil. hekt., leta 1893. pa 46 mil. hl.; sladkorne pese leta 1868. jedva 3 mil. metr. centov, l. 1893. uže 15 mil. metr. centov. Zelo žal nam je, da za vino nimamo podatkov; lahko si pa mislimo, da je tudi pri tem Ogrska velikansko napredovala.

Pomislimo, da je pri nas razmerje za toliko, za kolikor je Ogrska napredovala, moralo iti nazaj, ker ogrskega izvoza gre dobrih 80%, torej skoro vse k nam. Izvoz pšenice same znaša na leto 137 milj. gold., od teh pride na nas 101 mil. gold., govedi je Ogrska izvozila l. 1868. za 40 mil. gld., lani za 140 mil. gld., od teh k nam za 112 milj. gld., prašičev l. 1889. za 20 milj. gld., leta 1893. za 71 milj. gold., kureline l. 1889. za 5 milj. gld., lani za 11 in pol mil. gold., celo

je na-se podoba sivrega starčka z dolgo belo brado in belim oblačilom, vzel palico v roko in šel na svet — na krečanske planjave. Potoval je celi dan čez zapuščene hribe in doline in zvečer pride do neke vasi, kjer je hotel prenočiti od prevelikega truda. Stopi v prvo hišo, se usede na prag, ne govori ničesar, temveč nekaj premišljuje. Nihče ni bil doma, razven gospodinjo. Opravljala je svoje delo ter ga ni zapazila. Toda zdaj pride njen mož s polja domu, in ko zagleda starčka, se zelo razveseli ter reče: »Očka! Vi ste zelo stari in spehani od potovanja; pride v hišo, odpočijte si, in ako ste ubožec, hočeva Vam z vsem postreči, kar nama je ljubi Bog dal. Le samo zapovijte!»

Starček ga pogleda z veselim očesom, gre v hišo in se usede. Kmalu na to sta pripravila kmet in njegova žena kosilo, kakor sta vedela in znala, in je postavila na mizo. Gospodarju in gospodinji je jed zelo teknila, toda starček ni hotel ničesar jesti; samo vohal je po domače pripravljeno jedilo in molčal. Gledal je, kako se gospodar in gospodinja jedi veselita, in se je tudi z njima veselil. Silila sta ga proseče: »Očka, zakaj ne jeste? Bodete lačni ostali, vzemite in jejte. Vsaj pokusite, če Vam bo dišalo!» — Toda, starček nato odgovori: »Le jejta Vidva sama jaz nekaj premišlujem.»

Ko sta se nasitila, ustaneta. Gospodinja gre venkaj k jokajočemu otroku. Tedaj reče starček njenemu možu: »Veš ti gospodar, kako me lahko pogostiš, če hočeš? Nekaj rečij ne morem jesti, toda ves hrepenim po nežnem mesu. Vzemim svojega malega sinčka, ga lepo ubij in deni celega v ponvo in postavi v peč. Toda pazi, da žena ne zapazi, jokala bi.» Gospodar odvrne: »To je torej isto, očka, kar ste zahtevali? Zakaj pa niste mi tega poprej zaupali, in ne bi toliko časa v moji hiši sedeli kot lačen gost? Saj sem Vam rekel, da je vse Vaše, kar nama je ljubi Bog dal? Res, jaz imam stare ljudi, kakor ste Vi, zelo rad, in moja vest mi pravi, da ste Vi dober, pošten človek. Če malo potrpite, hitro Vam pripravim, česar želite.»

Na to gre kmet venkaj; njegova žena gre po svojih opravkih in otroka pusti samega, da se igra v mesečini svetlobi, dokler ne zaspi; žena ni znala, kaj in kako se bode zgodilo. Mož vzame otroka, dene ga v ponvo in ga zapre v peč; na to gre zopet k starčku, usede se poleg njega, ter se z njim pogovarja. Ko sta se tako nekaj časa med seboj pogovarjala, nenadoma umolkne starček in reče gospodarju: »Idi vendar in poglej po otroku!» Kmet se vzdigne in gre; odpre peč, da bi pogledal.

Toda kaj vidi! Ostrmi in odreveni od

čudeža. Cela peč in celo poslopje se je lesketalo od svetlobe, ponva in otrok se je spremenilo v zlato, ki je sijalo kakor solnce. Otrok je sedel na ponvi že kot velik fant, lep, zdrav, čil in vesel, na glavi je imel krono iz biserov in zlahtnih kamenov, na strani ob pasu mu je visel meč, v desnici je držal listek z zlato pisavo, v levici pa je imel pšenični snop iz klasja; in vse to se je bliščalo kakor ogenj, ker bilo je vse iz čistega zlata.

Kmet se vrne, da bi starčku naznanil kak čudež se je zgodil in kaj naj stori. Toda starček ni bil več tam, stal je že pred hišo ter govoril: »Dobro zdravje, in kakor sta do zdaj, tako še tudi za naprej redno in mirno živita! Za Vajino dobro srce bodeta imela obilo plodovitost na polju in pri čedi, blagoslov in mir bode podelil Gospod Vajinim otrokom in unukom in vaju bode k sebi vzel in pogostil v svojem nebeškem stanovanju.» Nato izgine starček izpred njihovih očí, šel je kam drugam prenočevat.

Smešnica. Mojster pri mizi proti učencu: »France, zakaj ne ješ mesa?« France: »Ker je prevroče.« Mojster: »Ali ne znaš pihati?« France: »Znam, ali bojim se, da bi ga odpihlil.«

v sviloreji je razlika velika: l. 1868. je pridelala 80.000 metr. cent., l. 1893. pa 1.127.000 metr. centov kokonov. Primerjaje navedena števila vidimo, da je Ogrska v kmetijstvu, in s tem v blagostanju zadnjih 30 let velikansko napredovala; dočim se druge države trudijo, da tekom let povzdignejo vrednost pridelkov in izvoza za par, če gre najviše za kakih 20 do 30%, znaša ta razlika v Ogrski do 400%. In še enkrat rečemo: to vse gre na naš račun; kakor Ogrska napreduje, tako moramo mi nazadovati, mi in nikdo drug; kajti mi moramo od Ogrske imenovane pridelke in še mnogo drugih jemati, ker jih sami nimamo dovolj, in ker nam od drugod radi carine še dražje pridejo, in mi se moramo dati od Ogrske kmetijsko uničiti, ker med Avstrijo in njo ni carine. Naši kmetijski pridelki ne pridejo do tiste vrednosti, kakor nas stanejo, in vsled tega našega kmetijstva mora sčasoma biti konec.

Nič manj kakor v kmetijstvu, je Ogrska zadnjih 30 let napredovala tudi v velikem obrtu, kar se prav lahko ume. Sladkorja se od naše strani danes uže skoro nič ne uvaža, ker ga Ogrska uže sama 6krat toliko prideluje kakor l. 1882.; med tem ko je Ogrska l. 1889. morala še kupiti sladkorja za 5 mil. gold., da je pokrila svojo domačo porabo ga je leta 1895. že izvozila v druge države za 2½ mil. gold. Do pred kratkim smo še izvažali v Ogrsko stroje; danes ne le da naših izdelkov ne potrebujejo, ampak s svojimi se nam uže vsiljujejo. Isto velja o kemičnem velikem obrtu, jedino tkanine še zdaj uvažamo, ali kako dolgo!

Končajmo! Učenjaki strokovnjaki so izrekli, da je oziroma na razvoj kmetijstva in velikega obrta in vsled tega tudi državnih financ Ogrska zadnjih 30 let tako velikansko napredovala, da v vsej zgodovini ni najti nič podobnega. In na čegav račun? Če bi Ogri samo pri uvažanju žita morali plačevati le polovico tiste carine, ki jo nam plačujejo druge države, in še manj, znašalo bi to na leto okoli 50 mil. gld., in za ravno to vsoto bi mi dače na leto manje plačevali; kje pa je carina za druge uvoznine?

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Državni zbor se je v sredo otvoril. Vsi politiki mu prerokujejo le kratek čas zborovanja. Nemški poslanci bodo zopet začeli razgrajati, a sedanji ministerski predsednik tega ne bode mirno gledal.

Češko. Mladočeška poslanca Adamek in Slavik sta odložila svoje poslanske mandate. Vročekrvi življi si pridobivajo med češkimi volilci vedno več naklonjenosti. — Nemška mesta so hotela ustanoviti medsebojno zvezo v korist svojih teženj, a je namestništvo ni dovolilo.

Gornje-Avstrijsko. V Lincu zborujejo odposlanci avstrijske socijaldemokratske stranke. Širokoustijo se, kaj so že vse dosegli za ljudstvo. Žal, da ljudstvo o tem ne ve ničesar.

Štajarsko. Nemške kroge je osupnil odločen korak vlade, da si je upala razpustiti graški mestni zbor. Da bi vlada že prej napela močnejše strune proti Nemcem, ne bi ji sedaj delali toliko preglavic.

Koroško. Deželni predsednik je pri deželni vladi in okrajnih glavarstvih upeljal nedeljski počitek. — Nemcem v Spodnjem Dravbergu ne ugaja prav, da je sedaj trg v slov. rokah. No, se bodo že morali privaditi.

Kranjsko. Odbor katoliško-političnega društva v Ljubljani se je poklonil novemu knezu. Vladiki je živahno delovanje društva porok, da se za Slovence bližajo boljši časi.

Vnanje države.

Vojska. Ljudje, ki skrbno zasledujejo boj med Španijo in ameriškimi državami, so

bili čez binkošne praznike v veliki negotovosti, kaj se je pač zgodilo v tem času na španjsko-ameriškem bojnem polju. Kajti sobotni časniki so prinesli brzobjavno poročilo, da je ameriško brodovje pretekli petek pod poveljstvom Sampsona bilo popolnoma uničeno po španjskem generalu Cerveri. Najnovejša poročila pa ničesar ne vedo povedati o kaki bitki med sovražnim brodovjem. Bržkone je bila novica docela zlagana. Le toliko je gotovega, da Španjci slepe Amerikance s poročili o gibanju svojega brodovja, a Amerikanci slepe Španjce. Oslepljeni smo torej tudi mi, ki priobčujemo in čitamo ta poročila.

Italijansko. Ker se katoliška cerkev sočutno briga za ubogo, stradajoče ljudstvo, obdolžili so jo brezverni državniki, da so tudi njeni služabniki krivi zadnjih krvavih nemirov na Italijanskem. Sv. oče so to podlo obrekovanje krepko zavrnilo v pismu do milanskega nadškofa. — Zunanji minister Visconti nekaterim tovarišem ni bil všeč, ker ni hotel privoliti še v krutejšo preganjanje katoliške cerkve. Zato je dal ostavko, z njim vred pa tudi celo ministerstvo.

Francosko. V St. Etienne se je odkril spomenik vojakom, ki so izgubili življenje v nesrečni francosko-nemški vojski l. 1870. Predsednik republike je imel političen govor, v katerem je naglašal, da se Francoska noče vmeševati v španjsko-ameriške zadeve.

Belgijsko. Katoličani so pri zadnjih državnozbornih volitvah zopet sijajno zmagali. V zbornici bodo imeli celo številnejšo večino kot dosedaj.

Srbsko. Prvotne volitve so izpale za vladno jako ugodno. Govori se, da bo imela dvetretjinsko večino. A ta večina ne bo izražala mišljenja večine v prebivalstvu, kajti volitve se delajo po vladnem pritisku.

Bolgarsko. Odpadniku knezu Ferdinandu se ne dopada trdno prijateljstvo med Rusijo in Avstrijo, zato pa mešetari okoli z raznimimi vladarji na Balkanu.

Cerkvene zadeve.

Antonij Bonaventura,

knez in škof ljubljanski.

(Dalje.)

Šesta nedelja po Velikinoči, dne 22. maja, bil je krasen spomladanski dan. Kakor na predvečer po »večni luči,« tako so v nedeljo zjutraj zvonovi vseh ljubljanskih cerkva — in teh ni malo — glasno oznanovali praznik slovesnega vstoličenja novega kneza, dr. Jegliča. Do pol 10. ure se je zbralo okoli stolnega kapitola ljubljanskega razven tamošnjih gg. bogoslovcev do 150 čč. mašnikov, svetovnikov in redovnikov iz raznih krajev, da spremijo škofa v slovesnem obhodu iz škofije palače v stolno cerkev. Vernega ljudstva se je zbralo pa med tem zopet na tisoče in tisoče »pred škofijo« ali na glavnem trgu. A vkljub tolikim množicam ni bilo zapaziti najmanjšega nereda.

Ob pol 10 uri se je začel lepo razvrščen obhod pomikati proti stolnici. Spremljalo ga je prekrasno pritrkovanje zvonov in goreča molitev pobožnega ljudstva. Medtem so se bili v prostrani stolni cerkvi zbrali g. c. kr. deželni predsednik baron Hein s svojimi svetovalci in uradniki, več c. kr. generalov in častnikov, razni sodnijski in drugi ces. uradniki, deželni glavar g. Oton Detela z deželnim odborom, šolska in druga oblastva.

Ko novi škof prestopijo cerkveni prag, jim podajo stolni prošt, preč. g. dr. Leonard Klofutar, škopilnik z blagoslovljeno vodo, potem pa sivi starček zapojejo še s krepkim glasom: »Te Deum laudamus,« Bogu v dolžno zahvalo, da ima osirotela vladikovina zopet svojega vladiko. Med krasnim petjem stolnega pevskega zbora se pomika slavnostni obhod

proti velikemu altarju. Gredeč premilostivi škof s svojim spremstvom pobožno počastijo presv. R. T. v kapeli na evangelijski strani. Pri velikem altarju pa odpojejo preč. g. stolni prošt za vsprejemanje novega škofa določene molitve. Novi knezoškof so se zdajci podali na lepo pozlačen škofov sedež in so tako slovesno vzeli v posest škofjo stolico ljubljanske škofije.

Zdajci je pristopil stolni prošt g. dr. L. Klofutar ter je v gladkem latinskem nagovoru počastil novega kneza in škofa v imenu duhovščine ljubljanske škofije. Prevzvišeni vladika so tukaj odgovorili v mladeniško nalušeni latinsčini ter so pozdravili mnogoštevilne duhovnike kot rojak, kot oče, kot brat in kot od Boga poslan škof, vspodbujajoč jih k medsebojni ljubezni, k ljubezni do udanih vernikov, k ljubezni do raznih nasprotnikov. Škofove besede so segale globoko do src. Še solznimi očmi so se približali č. duhovniki škofjemu prestolu, da se poklonijo v vsej ljubezni in udani pokorščini svojemu novemu nadpastirju.

Na to stopijo presvetli knez z mitro na glavi in pastirsko palico v roki na prižnico, da se v poljudni domači govorici predstavijo milemu svojemu narodu. Izdali so se kot posebnega častilca Marijinega. Po njeni priprošnji upajo ne le sami priti k Jezusu, ampak tudi mnogo svojih ovčic k njemu pripeljati. »Po Mariji k Jezusu«, to je njihovo geslo.

Svoj slovenski govor so završili z nekaterimi nemškimi stavki, s katerimi so zagotovili Nemce svoje škofije, da bodo za njih dušni blagor jednako skrbeli, kakor za blagor svojih rojakov-Slovencev.

Po pridigi je bila slovesna pontifikalna sv. maša in ob njenem koncu papežev blagoslov s sv. odpustki. Častita duhovščina je na to spremila premilostivega kneza in škofa skozi natlačeno cerkev in polne hodnike v škofjo palačo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Nekoliko o medu.

Vsled velikega napredka, s katerim se lahko ponaša čebelarstvo, omogočila je iznajdba takozvanega »metalnega stroja« (Schleudermaschine) pripravljati med, najboljši pridelek čebel, na prijeten in snažen način, ne da bi ga morali oprijemati z rokami. — Čebelar je ravno vsled te iznajdbe v stanu, na lahek način razvrstiti med po mnogovrstnih rastlinah, iz katerih se dobiva, v med od akacij, lip, cvetja sadnega drevja, detelje, cvetic itd. — Za časa, ko cvetejo raznovrstne rastline, je treba čebelarjem samo z »metalnim strojem« med, katerega so nabrale čebele, odločiti iz satov, prazno satovje pa postaviti zopet nazaj, da jih napolnijo čebele.

Na ta način pridobljen med (Schleuderhonig) je najbolj čisti in lepi med, kateri se vobče more pridobiti. Tak med je brez cvetnega prahu, voska, svitel, ima prijeten duh, in sladek, dišeč okus. Barva tega medu se ravna po cvetju, iz katerega je pridobljen.

Med od travnih cvetic in cvetja sadnega drevja je svitlorjav, med od akacij temnorumen, med od detelje svitlorumen, med od hajdine in hoj pa temnorjav.

Pravi »metalni med« je v začetku žilavotekoč in se da pri livanju potegniti v niti, katere se ne trgajo. Sčasoma postane debel in tekoč, koncem pa, če je že stal dolgo, kristalizuje in postane trd. Da med kristalizuje in postane trd, je gotovo znamenje, da je pristen. Da postane kristalizovan, trd med zopet tekoč, treba je samo postaviti posodo z medom v vodo in to polagoma segreti. Razven »metalnega medu« pripravlja se tudi »pogačni med,« to je oni med, kateri se najde še v voščenih čebelinih pogačah.

Mnogo ljudij je krivega mnenja, da je samo pogačni med pravi, tekoči ali kristalizovani pa ponarejen. To mnenje je popol-